

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 1.1 ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 1.2 แนวทฤษฎีและกระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
2. การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 2.1 ความเป็นมาของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 2.3 การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
3. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ปัญหาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
 - 3.1 ปัญหาเกี่ยวกับครู
 - 3.2 ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน
 - 3.3 ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน
4. คอมพิวเตอร์ในวงการศึกษา
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เกรย์ (Gray, 1980, อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์, 2540, หน้า 122) เป็นผู้ริเริ่มการสอนแบบหนึ่ง เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "Concentrated Language Encounters" หรือเรียกย่อ ๆ ว่า CLE โดยได้แนวคิดจากศาสตราจารย์ ดร. เคอร์ทนี เคซเดน (Courtney Cazden) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเห็นว่าเด็ก ๆ จะเรียนภาษาได้จากประสบการณ์ของตนเองกับ

ผู้อื่น โดยที่เด็กจะมีใจมุ่งมั่นกับการสร้างความหมาย เพื่อสื่อความในการสื่อสาร ไบรอัน เกรย์ ได้ตั้งชื่อการทดลองดังกล่าวตามแนวความคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.เคอร์ทนี แคชเดน เมื่อต้นปี ค.ศ. 1980 ในการดำเนินการโครงการเทรเกอร์ พาร์ค (Traeger Park Project) ณ โรงเรียนเทรเกอร์ พาร์คในเมืองแอริส สปริงส์ (Alice Springs) รัฐนอร์ทเทิร์นเทร์ริทอรี (The Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย รองศาสตราจารย์แห่งภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ตั้งชื่อเป็นภาษาไทยโดยพิจารณาจากความหมายของชื่อการทดลองดังกล่าวว่า "การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา" เมื่อได้นำมาทดลองใช้สอนภาษาอังกฤษ และภาษาไทยในประเทศไทย การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้เริ่มพัฒนาทดลองใช้ในโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค ซึ่งเป็นโรงเรียนชานเมืองของเมือง แอริส สปริงส์ ซึ่งนักเรียนประมาณ 90 % เป็นชาวพื้นเมืองออสเตรเลีย (Aboriginal Descents) อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนแออัดและมีสภาพครอบครัวที่ยากจน นักเรียนในโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้มากนัก เนื่องจากใช้ภาษาพื้นเมือง ซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษมาตรฐานที่ใช้ในโรงเรียน ปัญหาในการอ่าน การเขียน และการสื่อสารทั่วไปของนักเรียนเป็นเรื่องที่ครูภาษาในโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค นักใจและคิดหาวิธีแก้ไข เพื่อช่วยเหลือนักเรียนเหล่านั้น ให้มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขาเองต่อไปในอนาคต

ครูผู้สอนภาษาในโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค จึงได้คิดริเริ่มโครงการภาษาของโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Traeger Park Project) ขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในช่วง 5 ปีแรก (1980 – 1985) ผู้นำในการพัฒนาโครงการสอนภาษาของโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค ดังกล่าว คือ ไบรอัน เกรย์ และ จูเลีย ไพร์ส (Brian Gray & Julia Price) และครูผู้สอนภาษาคนอื่น ๆ ในโรงเรียน รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมพัฒนาโครงการ ได้แก่ ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (Dr. Richard Walker) ดร. เนีย ดอร์ (Dr. Nea Dore) เป็นต้น ผลการทดลองพบว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี กล่าวคือ นักเรียนเกือบ 100 % ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนสนุกสนานและชอบอ่านชอบเขียนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โครงการดังกล่าว จึงได้รับความสนใจจากนักการศึกษาทั้งหลายทั่วประเทศออสเตรเลีย และเผยแพร่ไปยังนานาประเทศ ทั้งในเอเชียและยุโรป ในช่วงปี ค.ศ. 1985 แนวทฤษฎีการสอนดังกล่าว ได้ใช้กันทั่วไปในโรงเรียนชาวพื้นเมืองในรัฐ นอร์ทเทิร์น เทร์ริทอรี ประเทศออสเตรเลีย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2540, หน้า 121 – 122)

2. แนวทฤษฎีและกระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนภาษาที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นบูรณาการด้วยตนเองจากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดสื่อการเรียนและการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมาย ในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันเป็นหลัก และให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละชุมชนของผู้เรียน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจัดตามหลัก การพัฒนาภาษาของผู้เรียนโดยการรับรู้ กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (systemic linguistics) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (psycholinguistics) และจิตวิทยาการเรียนรู้ (learning psychology) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการทางความคิดและเจตคติทางบวกในการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ คือความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาโดยการฟัง พูด และเขียนได้อย่างอิสระ และถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์, 2536, หน้า 18)

หลักการและแนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หลักการและแนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอิงหลักการและการสอนภาษาหลายทฤษฎี ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (communication approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้เน้นการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นหลักโดยอาศัยหลักการภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนซึ่งอาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

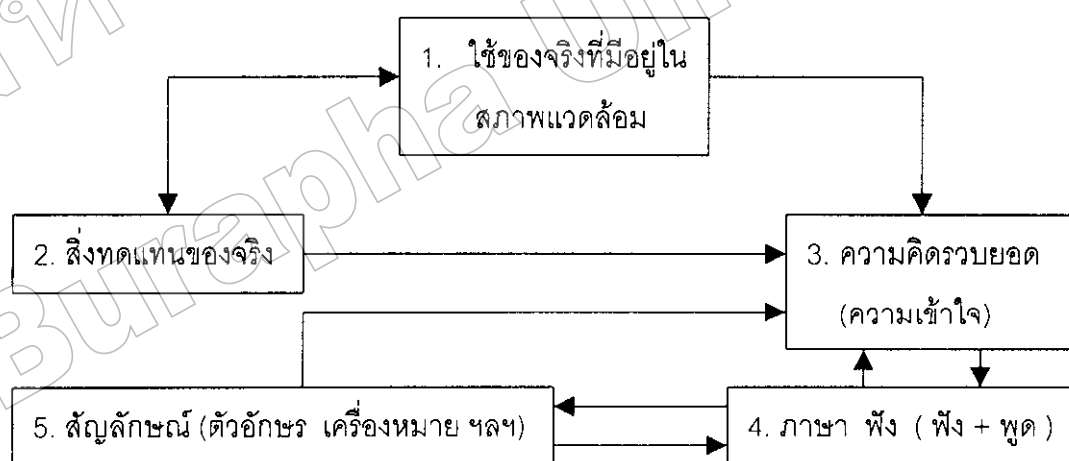
กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้เน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เป็นสำคัญ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเกิดความอยากแสดงออกทางภาษา หรือการทดลองใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติ ได้เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่นักเรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคม ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ มากกว่าจะจัดแบบวิเคราะห์ภาษาให้นักเรียนเพียงเพื่อเข้าใจระบบของเสียง คำ และไวยากรณ์เท่านั้น นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงออกทางภาษา ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้ฝึกปฏิบัติ

การใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ครูมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำและแก้ไขให้นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องกิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อย เพื่อการอ่านร่วมกัน การเขียนเรื่องร่วมกัน การจับคู่สนทนากัน

2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (natural approach) ทฤษฎีการสอนแบบนี้เน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่นักเรียน (comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของนักเรียน (language acquisition) เป็นหลักผลของการเรียนรู้ (output) จะประสบผลสำเร็จดังที่คาดหวังได้ ถ้าครูเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียน

การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย เป็นที่เข้าใจได้แก่นักเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนตามความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ ดังผังภาพต่อไปนี้

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่สภาพแวดล้อม ดังผังภาพ ข้อที่ 1 ได้แก่ วัตถุต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยเห็นและใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 1 การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 5)

อย่างไรก็ตามถ้าจะนำของทุกอย่างมาให้นักเรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ ผังภาพ ก็อาจช่วยให้นักเรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอด เกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี (ดังภาพที่ 1 ข้อ 2)

เพราะนักเรียนจะสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังความจริงที่เขาเคยพบเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอดเข้าใจมาแล้วว่าเขาพูดกันอย่างไร การพัฒนาการฟัง การพูด ก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น เมื่อนักเรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษรที่เขียนขึ้น โดยมีความหมายตามที่เคยฟังเคยพูดมาก่อน การถ่ายโยงความคิดรวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น กระบวนการนี้เป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจถูกต้อง ตามลักษณะการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วไป

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน ยึดหลักทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ แนวทฤษฎีการสอนอ่านให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดซึ่งวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่จะใช้ในการเรียนรู้การอ่านที่ถูกต้องและเป็นไปตามธรรมชาติ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา มิได้มองว่าการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อเข้าใจสัญลักษณ์ หรืออักษรเพียงตัวเดียว แต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้การอ่านการถ่ายโยงความคิดรวบยอดทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิมและการระลึกสิ่งที่อ่านได้

ด้วยหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 ประการดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่าวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา ซึ่งไบรอัน เกรย์ ผู้ริเริ่มได้เขียนไว้ เมื่อครั้งการประชุมสัมมนาทางภาษาศาสตร์ประยุกต์ประจำปี ค.ศ. 1987 ณ ประเทศออสเตรเลียว่า "แน่นอนที่สุดพื้นฐานสำคัญที่สุดสำหรับโปรแกรมทางภาษาอันสมเหตุผลผล และจะประสบความสำเร็จได้นั้นคือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ธรรมชาติ ที่เด็กเคยรู้จักมักคุ้นมาแล้วเป็นอย่างดี"

การจัดชั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้นจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะภาษาไทยไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียนในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะได้ใช้บริบทภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย และพัฒนาปัจจัยป้อนเข้านั้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสารซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนเป็นหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ และเกิดความคล่องตัว จนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา จนถึงขั้นนำไปประยุกต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่ง

ประสบการณ์ภาษาจึงเน้นการสอนความหมายของภาษาก่อนจะสอนองค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปพยางค์ สระ ตัวสะกด และหลักเกณฑ์ทางภาษา

ความยากง่ายของเนื้อหาภาษาในบริบทย่อมจะแตกต่างกันไปตามลำดับชั้น สำหรับในระดับชั้นสูง ๆ ขึ้นไป หนังสือจะต้องมีเรื่องราวที่ผู้เขียนใช้โครงสร้างทางภาษาที่ยากขึ้น จำนวนความคิดรวบยอดมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ทางภาษาได้มากขึ้นตามวัย

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 4 – 6)

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ความเป็นมาของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้รับการพัฒนาโดยนักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านและครูผู้สอนภาษาชาวออสเตรเลียหลายคนเช่น ไบรอัน เกรย์ ดร.ริชาร์ด วอลค์เกอร์ และเนีย ดอร์ เป็นต้น ปี ค.ศ. 1960 เริ่มมีการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชาวพื้นเมืองกับชาวออสเตรเลีย ผลการทดลองพบว่า นักเรียนเกือบ 100 % สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ทำให้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้รับการเผยแพร่ไปทั่วประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดาและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับในประเทศไทยได้มีการนำวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาใช้ในการทดลองสอนภาษาอังกฤษและภาษาไทยในโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปรากฏผลเช่นเดียวกับการทดลองในประเทศออสเตรเลียกล่าวคือ นักเรียนสามารถอ่าน เขียนและพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้ดี จึงมีการเสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศกับโรตารีสากลโดยมี ดร.ริชาร์ด วอลค์เกอร์ เป็นผู้ประสานงานและได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการนำร่องในโรงเรียนที่มีปัญหาทางภาษา ณ จังหวัดสุรินทร์ ใน พ.ศ. 2530 โดยได้รับความร่วมมือในการดำเนินการจากมูลนิธิโรตารีของโรตารีสากล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการทดลองพบว่านักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองมีความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และการพูดภาษาไทยสูงกว่านักเรียนในกลุ่มโรงเรียนควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ก็สูงกว่า เช่นเดียวกัน (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์, 2533, หน้า 18 – 19)

ปี พ.ศ. 2531 คณะทำงานกลุ่มเดิม ได้จัดดำเนินการทดลองสอนในพื้นที่ที่มีปัญหา 4 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และชัยภูมิ แล้วขยายห้องเรียนเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2532

ปี พ.ศ. 2533 ขยายผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเพิ่มขึ้นในภาคเหนือและภาคใต้บางจังหวัดที่มีปัญหาทางภาษา

ปี พ.ศ. 2534 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพิจารณาเห็นว่า การเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นกระบวนการภาษาที่เป็นธรรมชาติ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกชั้นทุกตอน การสอนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาได้รวดเร็วฝึกทักษะการทำงานกลุ่มและมีนิสัยรักการอ่าน จึงจัดอบรมครูทุกจังหวัด จังหวัดละ 8 ห้องเรียน และศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบอีกจังหวัดละ 3 คน โดยได้รับการสนับสนุนสื่อจากมูลนิธิโรตารีสากล

ปี พ.ศ. 2534 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายเปิดขยายห้องเรียน ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเพิ่มขึ้นอีกตามความต้องการของจังหวัดโดยส่วนกลางสนับสนุนหนังสือประกอบการเรียนการสอน คู่มือการดำเนินการอบรม คู่มือครู แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อบรมวิทยากรระดับจังหวัด และจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการอบรมครู

ปี พ.ศ. 2536 รับการจัดสรรงบประมาณจำกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้แต่เพียงจัดพิมพ์หนังสือประกอบการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับจำนวนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เลื่อนชั้นมาจากการศึกษา 2535

ปี พ.ศ. 2537 กำหนดเป้าหมายเป็นจังหวัดที่มีนักเรียนใช้ 2 ภาษา 30 จังหวัด โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ภาษาไทย – มลายู จำนวน 5 จังหวัด

กลุ่มที่ 2 ภาษาไทย – เขมร / ลาว จำนวน 10 จังหวัด

กลุ่มที่ 3 ภาษาไทย – พม่า / ชาวเขา จำนวน 15 จังหวัด

จากผลการนิเทศและติดตามผลห้องเรียนในโครงการพบว่าครูมีปัญหาเรื่องการจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาในชั้นที่ 5 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำเอกสารเสริมความรู้สำหรับครูในการสอนชั้นที่ 5 สัมมนาวิทยากรระดับจังหวัดและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดอบรมครูตามจำนวนห้องเรียนที่กำหนด

ปี พ.ศ. 2538 ดำเนินการในพื้นที่ ที่มีนักเรียนใช้ 2 ภาษาต่อจากปีการศึกษา 2537 ได้ชี้แจงการดำเนินงานโครงการกับหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด เนื่องจากปีนี้เปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายเป็นห้องเรียนที่มีนักเรียนใช้ 2 ภาษาจึงได้จัดประกวดหนังสือประกอบการเรียนการสอนชั้น ป. 1 – 2 เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับท้องถิ่น

และสนับสนุนงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการอบรมครู ห้องเรียนใหม่เพิ่มขึ้น

ปี พ.ศ. 2539 จัดพิมพ์หนังสือประกอบการเรียนการสอนที่ชนะการประกวด 11 เรื่อง ให้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ในโครงการจัดสัมมนาครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ห้องเรียนตัวอย่างและสนับสนุนงบประมาณ ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พัฒนาการเรียนการสอนตามสภาพปัญหาและความต้องการของจังหวัด

ปี พ.ศ. 2540 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ เปิดขยายห้องเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครอบคลุมทุกห้องเรียนทั่วประเทศ โดยการจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการอบรมครูและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนสื่อประกอบการอบรม ได้แก่ คู่มือครู แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เอกสารเสริมความรู้สำหรับครู และหนังสือประกอบการเรียนการสอน

ปี พ.ศ. 2541 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2540 โดยอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมอบให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการอบรมครู ตามคู่มือการดำเนินการอบรม และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนสื่อประกอบการอบรม ได้แก่ คู่มือครู แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูและหนังสือประกอบการเรียนการสอน เช่นเดียวกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางแก่ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 2 – 3)

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การจัดหน่วยการเรียนรู้ตามแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา บทเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจัดไว้เป็นเล่ม ๆ และมีความยาวพอประมาณตามระดับวัยชั้นเรียน และความสนใจของนักเรียน โดยถือว่าหนังสือแต่ละเล่มเป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง

เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นการให้ปัจจัยป้อนเข้าประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพจึงจัดบทเรียนที่บรรจุเนื้อหาให้นักเรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาที่ศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์

ภาษาที่นักเรียนควรได้รับจากความหลากหลายของบริบทภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาจากหน้าที่ของภาษา (function) ที่นักเรียนใช้ตามความจำเป็นในบริบทต่าง ๆ เป็นสำคัญ ตามระดับวัยและความสนใจภาษาที่ใช้ในหนังสือประกอบการเรียนการสอนต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นและประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติของการใช้ภาษาหนังสือประกอบการเรียนการสอนดังกล่าวจัดตามจุดมุ่งหมายในการอ่านของมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งอยู่ 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อความบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อ "ทำเป็น")
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า (เพื่อ "คิดเป็น")

การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มี 3 รูปแบบ จะขอกล่าวถึงเฉพาะรูปแบบที่ 1 เท่านั้น

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 หมายถึง การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ที่ใช้กับนักเรียนในระดับปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังเรื่องราวง่าย ๆ ซึ่งเป็นภาษาที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจ สามารถจำสัญลักษณ์ของคำและเข้าใจความหมายของคำในประโยคต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของตนเองได้ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ
3. ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน
4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่
5. นักเรียนฝึกทักษะทางภาษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 มี 2 วิธีดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้หนังสือที่มีเนื้อเรื่องประเภทจินตนาการและเรื่องเล่าจากประสบการณ์

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้หนังสือที่มีเนื้อเรื่องประเภทวิธีการ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้หนังสือที่มีเนื้อเรื่องประเภทจินตนาการ มีขอบข่ายกิจกรรมแต่ละขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

จุดมุ่งหมาย นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง

กิจกรรมในขั้นนี้ ครูเป็นผู้อ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง โดยใช้เทคนิคการอ่านเชิงเล่าเรื่องอย่างมีชีวิตชีวา เพื่อสร้างความสนใจ ไม่ใช่อ่านตามตัวหนังสือไปเรื่อย ๆ ซึ่งอาจแสดงท่าทางประกอบการอ่านก็ได้ แต่ไม่ต้องขยายความในขณะที่อ่านการอ่านเชิงเล่าเรื่องต้องเล่าให้จบในคราวเดียวกัน และให้นักเรียนช่วยกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยกระตุ้นด้วยคำถาม หรือให้ดูภาพประกอบ เพื่อให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เน้นการใช้ประสบการณ์เดิมในขั้นนี้ นักเรียนจะเริ่มพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของคำสำหรับคำที่เป็นคำนามธรรมและคำอธิบายเป็นภาษาไทยง่าย ๆ ไม่ได้ ครูอาจอธิบายเป็นภาษาถิ่นได้

ขั้นนี้เป็นขั้นเตรียมความพร้อมการฟังและพูดเน้นการฝึกสมาธิการฟัง เพื่อจับใจความเรื่องที่ฟัง การเคลื่อนไหวสายตาคจากซ้ายไปขวาจะทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและได้รับการเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ทางภาษาจากการฟัง

ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ

จุดมุ่งหมาย นักเรียนฝึกระลึกเรื่องที่ฟัง และเข้าใจความหมายรายละเอียดของเรื่อง

กิจกรรมในขั้นนี้ นักเรียนเป็นผู้เล่าเรื่องที่ฟัง ถ้านักเรียนเล่าไม่ได้ครูอาจกระตุ้นโดยการให้คำถามหรือดูภาพประกอบ สำหรับการแสดงบทบาทสมมติควรให้นักเรียนทุกคนได้แสดงบทบาทสมมติและเป็นผู้บอกบท

ขั้นที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนรู้จักตัวอักษร วิธีเขียนตัวอักษร ความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษร
2. นักเรียนสื่อความหมายของภาษาพูด เป็นภาษาเขียน
3. นักเรียนแสดงความคิดสร้างสรรค์ และใช้จินตนาการในการสื่อความหมาย

กิจกรรมในขั้นนี้นักเรียนเป็นผู้บอกเรื่องให้ครูเขียนโดยให้นักเรียนตกลงกันว่าจะเริ่มเรื่องอย่างไร ให้ครูเขียนประโยคตรงไหนของแผนภูมิ ครูควรเน้นให้นักเรียนบอกคำ ประโยคให้ถูกต้องชัดเจน ครูควรทวนคำขณะที่เขียนคำการเขียนไม่ควรบังแผนภูมิเพื่อให้นักเรียนเห็นลีลาการเขียนอักษรทีละตัวและให้นักเรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของเสียงกับอักษรที่เขียนในช่วงนี้ ควรให้นักเรียนฝึกเขียนในอากาศด้วย เมื่อเขียนจบประโยคควรให้นักเรียนอ่านตาม ครูทวนซ้ำ การวาดภาพแต่ละหน้าต้องสัมพันธ์กับข้อความที่เขียน

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่

จุดมุ่งหมาย นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงและเข้าใจความหมายของคำและประโยคเรื่องที่อ่าน

กิจกรรมขั้นนี้นักเรียนลอกข้อความจากแผนภูมิขั้นที่ 3 แล้วฝึกอ่านออกเสียง เพื่อช่วยกำหนดภาพและวาดภาพประกอบแผนภูมิครั้งละ 1 แผ่น ตามลำดับเรื่องจนจบและเขียนชื่อสมาชิกกลุ่มในปกหลังพร้อมกับจัดทำรูปเล่ม ให้เรียบร้อยและนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 5 นักเรียนฝึกทักษะทางภาษา

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ นักเรียนรู้เรื่องหลักเกณฑ์ทางภาษาและทักษะการใช้ภาษา

ขั้นนี้นักเรียนใช้หนังสือเล่มใหญ่ของกลุ่มเป็นแหล่งการเรียนรู้ ตั้งแต่การให้ประสบการณ์ การจำคำเรียนรู้สัญลักษณ์อักษรให้สัมพันธ์กับเสียงอักษร ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะภาษาไปสู่ ทักษะการอ่าน การเขียนคำ การเล่าเรื่องที่อ่าน และฟังตลอดจนการเขียนเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นที่ 5 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจุดประสงค์ดังนี้

1. จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
2. อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
4. นำคำในหนังสือเล่มใหญ่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้
5. อ่านและเขียนประโยคที่แต่งปากเปล่าได้
6. แยกลูกประสมคำในหนังสือเล่มใหญ่ไปสู่คำใหม่และผันอักษรตามเสียงวรรณยุกต์

ได้

7. นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้
8. อ่านและเขียนประโยคใหม่ได้
9. อ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้
10. เล่าเรื่องหรือบอกรายละเอียดจากสิ่งที่อ่าน ที่ฟังและพบในชีวิตประจำวันได้
11. พูดยุติตอบและสนทนาเรื่องใหม่ได้
12. เขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ที่ใช้หนังสือที่มีเนื้อเรื่องประเภทวิธีการ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้หนังสือมีเนื้อเรื่องประเภทวิธีการกับประเภทจินตนาการ มีความแตกต่างกันบ้าง ในขั้นที่ 1 และ 2

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ที่ใช้หนังสือที่มีเนื้อเรื่องประเภทวิธีการ มีขอบข่าย กิจกรรมแต่ละขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

จุดมุ่งหมาย นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง

กิจกรรมในขั้นนี้ครูเป็นผู้อ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง โดยใช้เทคนิคการอ่านเชิงเล่าเรื่อง อย่างมีชีวิตชีวาจนจบเรื่องแล้วแนะนำอุปกรณ์ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามหนังสือให้นักเรียนดู แล้วสาธิตการทำสิ่งนั้น ทีละขั้นอย่างช้า ๆ และชัดเจนในกรณีที่ไม่มีหนังสือ ครูก็สามารถแนะนำอุปกรณ์และสาธิตการทำสิ่งนั้นได้เลย

ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ

จุดมุ่งหมาย นักเรียนระลึกเรื่องที่ฟัง

กิจกรรมในขั้นนี้ นักเรียนระลึกเรื่องด้วยการแนะนำอุปกรณ์ที่จะทำสิ่งนั้น มีอะไรบ้างและเล่าวิธีการทำสิ่งนั้น ทีละขั้นอย่างชัดเจน ในกรณีที่นักเรียนเล่าไม่ได้ครูอาจใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนลงทำสิ่งนั้นทีละขั้น หรือทีละข้อจนเสร็จ จากนั้นก็ให้นักเรียนช่วยกันเก็บอุปกรณ์และทำความสะอาดบริเวณนั้นให้เรียบร้อย ส่วนขั้นที่ 3 ขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ก็เหมือนกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้หนังสือที่มีเนื้อเรื่องประเภทจินตนาการ จะไม่ขอก้าวในขั้นนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 6-10)

การอ่านเชิงเล่าเรื่อง

ในขั้นที่ 1 ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ครูเป็นผู้อ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง เพื่อให้การอ่านเรื่อง สื่อความหมายอย่างเป็นธรรมชาติ ครูจะต้องใช้วิธีอ่านเชิงเล่าเรื่องซึ่งเป็นการอ่านออกเสียงที่มีลักษณะคล้ายเสียงพูด แสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามบทบาทของตัวละครเหตุการณ์ในเรื่อง หรือลักษณะของเนื้อความโดยนำเทคนิคการเล่าเรื่องมาใช้อย่างต่อไปนี้

1. ให้ความสนใจก่อนเริ่มเรื่อง เช่น "วันนี้ครูมีนิทานสนุก ๆ จะเล่าให้ฟัง คิดว่านักเรียนทุกคนจะต้องชอบ ใครอยากฟังบ้าง "
2. หลีกเลี่ยงการบรรยาย และการอธิบายที่ไม่จำเป็น
3. ถ้ามีบทสนทนาควรใช้บทสนทนาในหนังสือ
4. การเล่า ควรใช้น้ำเสียงชัดเจน ออกเสียงเน้นหนักเบาพอเหมาะ เน้นเสียงที่ควรเน้น และหยุดในที่ที่ควรหยุด

5. ผู้เล่าอาจใช้สีหน้าท่าทางประกอบบ้าง โดยใส่อารมณ์ของตัวละครขณะตั้งใจ เสียใจ หรือโกรธ เพียงเล็กน้อย ไม่ต้องมากเหมือนนักแสดงละคร

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการอ่านเรื่องในชั้นที่ 1

1. ควรนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ภาพในหนังสือประกอบการสนทนาซักถาม
2. อ่านให้นักเรียนฟังอย่างมีชีวิตชีวาโดยอาศัยเทคนิคการเล่าเรื่อง เน้นน้ำเสียง

หนัก เบา ตามบทสนทนาของตัวละคร ให้อารมณ์ตามเรื่อง เช่น ตื่นเต้น โศกเศร้า ชื่นชมยินดี ฯลฯ อ่านนาทีละหน้า ถ้ามีคำหรือประโยค มีภาพไม่มีสื่อความหมายต้องแสดงท่าทางประกอบ หรืออธิบายเพิ่มเติม

3. สนทนากับนักเรียน ในการสื่อความหมายเรื่องที่อ่านโดยใช้คำถามง่าย ๆ ถามนำ และให้ดูภาพประกอบเรื่อง ในแต่ละหน้าเพื่อทบทวนและลำดับเรื่องอย่างต่อเนื่อง

4. การอ่านเรื่องแต่ละครั้งควรให้จบในคราวเดียว หากเวลาไม่พออาจหยุดพักไว้ก่อน แต่ควรเลือกหยุด ตอนที่น่าติดตามในตอนต่อไป เพื่อจะเร้าให้นักเรียนอยากฟังเรื่องต่อ

5. การสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านควรโยงเรื่องเข้ากับประสบการณ์เดิมของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำรายละเอียดของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

3. การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ดัดสินและอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น การประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียน การสอนและเป็นมาตรการหนึ่งที่ช่วยให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตาม เป้าหมายของหลักสูตร

การประเมินผลการเรียนมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
2. เพื่อตัดสินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาประกอบด้วยปฏิบัติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นกับการประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสามารถประเมินได้ทั้ง 3 ระยะ คือ ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และเมื่อ สิ้นสุดการเรียนการสอน

การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการประเมินผลเมื่อจะเริ่มสอนเรื่องใหม่หรือชั้นตอน การสอนใหม่ หรือการใช้หลักเกณฑ์ทางภาษาแก่นักเรียน ครูต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์ในเรื่องที่

เรียนมาแล้วเป็นพื้นฐานของการเรียนเรื่องต่อไปหรือไม่ ถ้านักเรียนมีความรู้และทักษะไม่เพียงพอ ครูจะต้องสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์นั้นก่อน ในกรณีที่เป็นการสอนที่ต่อเนื่องกันครูควรทบทวนเนื้อหาเดิมก่อนจะเริ่มสอนขั้นต่อไป ซึ่งอาจใช้การซักถามความเข้าใจการเล่นเกมที่เคยเรียนมาแล้วหรือเล่นเกมใหม่ หรือจัดกิจกรรมเพื่อทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาก่อน

การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนว่าบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของครู ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องเลือกใช้เครื่องมือวัดให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอนแต่ละครั้ง ซึ่งอาจประเมินขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแล้วบันทึกไว้เป็นระยะ ๆ (ในกรณีที่พบว่านักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ข้อใดครูจะต้องสอนซ่อมเสริม) หรือประเมินเมื่อจบบทเรียนหรือกิจกรรมที่สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป. 02 แล้วเก็บคะแนนสะสมไว้เพื่อสรุปผลการประเมินการผ่านจุดประสงค์แต่ละข้อโดยเลือกเครื่องมือวัดให้เหมาะสมให้ครอบคลุมทั้งด้าน พุทธพิสัย ด้านจิตพิสัย และ ด้านทักษะพิสัย ดังนี้

1. จุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้ ความคิด) จุดประสงค์ทางด้านนี้ เป็นกระบวนการวัดทางด้านสมรรถภาพการรู้คิดโดยตรงจะเน้นเครื่องมือที่ใช้วัดจุดประสงค์ทางด้านนี้จึงใช้แบบทดสอบหลัก
2. จุดประสงค์ทางด้านจิตพิสัย (เจตคติ ความรู้สึก) ได้แก่ การวัดเจตคติ คุณค่า ความซาบซึ้ง ความสนใจ ฉะนั้นวิธีวัดทางด้านนี้นอกจากจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและบันทึกไว้แล้ว อาจจะใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมือที่ให้นักเรียนเขียนตอบความรู้สึก เช่น ตั้งคำถามแล้วให้นักเรียนตอบ หรือแสดงความคิดเห็น การประเมินทางด้านนี้ ควรประเมินเมื่อสอนจบแต่ละขั้นตอนหรือจบเรื่อง
3. จุดประสงค์ทางด้านทักษะพิสัย (การปฏิบัติ) ได้แก่ การวัดทางด้านผลงาน และวิธีการปฏิบัติงาน โดยใช้การสังเกตเป็นหลัก แต่การสังเกตนั้นควรใช้แบบสำรวจรายการหรือแบบจัดอันดับคุณภาพประกอบการสังเกตด้วย วิธีการประเมินผลอาจใช้การตรวจผลงาน การทดสอบการปฏิบัติจริง การสังเกต ฯลฯ ทั้งนี้ควรเลือกให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ สถานการณ์ของการเรียนการสอนและเป็นไปอย่างธรรมชาติ

พฤติกรรมนักเรียนที่สามารถประเมินผลได้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

พฤติกรรมนักเรียน

1. ฟังเรื่องที่ครูอ่าน

- 2. สนใจในการฟัง
- 3. มีความเพลิดเพลินในการฟัง
- 4. มีสมาธิในการฟัง
- 5. สนทนาและตอบคำถาม
- 6. สังเกตวิธีจับหนังสือและเปิดหนังสือของครู
- 7. ลักษณะกวางดสายตาจากซ้ายไปขวา
- 8. มีมารยาทในการฟัง

แนวการประเมินผลปลายภาคเรียนและปลายปี

สมรรถภาพ	ขอบเขตการวัด	วิธีวัด
1. ความสามารถในการฟัง	1. การบอกความหมายของคำ กลุ่มคำ และข้อความในเรื่องราว นิทาน หรือบทร้อยกรองที่ฟัง 2. การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นจากข้อความที่เป็นเรื่องราว นิทาน หรือบทร้อยกรองที่ฟัง	แบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ โดยครูอ่านเรื่องให้ฟัง แบบทดสอบเติมคำ จับคู่ แบบทดสอบ อัตนัย

ภาพที่ 2 แนวการประเมินผลปลายภาคเรียนและปลายปี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 16)

ในการวัดผลประเมินผลนั้น ผู้สอนต้องวัดผลประเมินผลเองโดยสามารถวัดผลประเมินผลได้ทั้งแบบไม่เป็นทางการและแบบเป็นทางการ การที่ผู้สอนวัดผลประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐานจะทำให้ทราบจุดบกพร่องและความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนได้ตรงเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

แนวการวัดทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

- 1. การวัดทักษะการฟัง ได้แก่
 - 1.1 ฟังอย่างตั้งใจ

- 1.2 มีมารยาทในการฟัง
- 1.3 จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้
- 1.4 ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
- 1.5 มีความเพลิดเพลินในการฟัง
- 1.6 ตอบคำถามกับเรื่องที่ฟังได้
- 1.7 บอกแนวคิดหรือคติจากเรื่องที่ฟังได้
2. การวัดทักษะการพูด ได้แก่
 - 2.1 พูดชัดเจน ถูกวรรคตอนและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา
 - 2.2 เล่าเรื่องย้อนกลับได้
 - 2.3 พูดลำดับเรื่องได้ต่อเนื่อง
 - 2.4 พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
 - 2.5 เล่าเรื่องจากภาพได้
 - 2.6 มีมารยาทในการพูด
3. การวัดทักษะการอ่าน ได้แก่
 - การอ่านออกเสียง
 - 3.1 อ่านคำและอ่านเรื่องได้ถูกต้อง
 - 3.2 อ่านคำใหม่ ประโยคใหม่ และเรื่องใหม่ได้
 - 3.3 น้ำเสียงชัดเจน ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา
 - 3.4 สรุปเรื่องที่อ่านได้
 - การอ่านในใจ
 - 3.5 อ่านจบภายในเวลาที่กำหนด
 - 3.6 อ่านแล้วจับใจความสำคัญได้
 - 3.7 ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้
 - 3.8 บอกแนวคิด หรือคติจากเรื่องที่อ่านได้
4. การวัดทักษะการเขียน ได้แก่
 - 4.1 เขียนคำและประโยคที่เรียนมาแล้วได้
 - 4.2 เขียนเรื่องสั้น ๆ ได้
 - 4.3 เขียนเรื่องสอดคล้องกับเรื่องที่กำหนดให้ได้
 - 4.4 เขียนคำและประโยคใหม่ ๆ ได้

160895

498.9107
61570
10

- 4.5 ย่อความหรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
- 4.6 มีความพอใจในการเขียน
- 4.7 รักการเขียน

กระบวนการสอน จุดมุ่งหมาย และการประเมินผลแต่ละขั้นตอนของการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นการสอน	จุดมุ่งหมาย	การประเมินผล
1. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง	เข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง	1. ความสนใจ ความตั้งใจ 2. ความเพลิดเพลินในการฟัง 3. ความมีมารยาทในการฟัง 4. ความสามารถในการตอบคำถาม 5. ความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง

ภาพที่ 3 กระบวนการสอน จุดมุ่งหมาย และการประเมินผลแต่ละขั้นตอนของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 18)

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทย ใน ป.02 ชั้น ป.1 – ป.2 ที่สอดคล้องของขั้นการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ขั้นที่ 1

จุดประสงค์ใน ป.02

การฟัง

1. คำ วลี ประโยค ประกาศ คำสั่งแล้วปฏิบัติตาม
2. ฟังเรื่องสั้นและอ่านแล้วเข้าใจ
3. มีความเพลิดเพลินในการฟัง
4. เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ทางภาษาโดยการฟัง
5. ตั้งใจฟัง

การพูด

1. พูดสื่อความชัดเจน
2. ปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับมารยาท และบุคลิกภาพในการพูด

การประเมินผลแต่ละขั้นตอนของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์สามารถ
และประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

ตัวอย่างการกำหนดชิ้นงาน

การวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เรื่อง / ขั้นตอน ที่	จุดประสงค์ในแผนการสอน	ชิ้นงาน	จุดประสงค์ใน ป. 02
ขั้นที่ 1 ครูอ่าน เชิงเล่าเรื่อง	1. ฟังเรื่องแล้วตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญ และ แสดงความคิดเห็น 2. มีมารยาทในการฟัง 3. มีความเพลิดเพลินใน การฟัง	แฟ้มครู (สรุปจากผลงาน เด็ก) แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรมด้าน 1. การฟัง 2. การตอบข้อซักถาม 3. มารยาทในการฟัง	1 , 7

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการกำหนดชิ้นงานการวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,
2540, หน้า 25)

ตัวอย่างการวิเคราะห์เพิ่มสะสมงานและเกณฑ์การประเมิน
การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ชั้นสอน / จุดประสงค์	ชิ้นงาน	เกณฑ์การประเมิน
ชั้นที่ 1 ครูอ่านเชิงเล่า เรื่อง ฟังเรื่องแล้วตอบ คำถามสรุปสาระสำคัญ และแสดงความคิดเห็น	แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรมกำฟังของ นักเรียน	รายการประเมิน 1. ตั้งใจฟัง 2. ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้ 3. มีมารยาทในการฟัง 4. เกณฑ์การประเมิน ระดับ 2 ปฏิบัติได้ทั้ง 3 รายการ ระดับ 1 ปฏิบัติได้ 2 รายการ ระดับ 0 ปฏิบัติได้ 1 รายการ

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการวิเคราะห์เพิ่มสะสมงานและเกณฑ์การประเมินการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 13 - 27)

**รายงานการประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา**

ผลการประมวลปัญหาในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง (ศูนย์วิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์, 2542) แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับครู ปัญหาเกี่ยวกับครูตามความคิดเห็นของครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2

1.1 ขณะครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังการหยิบจับหนังสือไม่สะดวก

1.2 ครูจะอ่านให้ฟัง โดยไม่ได้อ่านเชิงเล่าเรื่องอย่างมีชีวิตชีวา ไม่สร้างความสนใจ

ของผู้เรียน

ปัญหาเกี่ยวกับครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

- 1.3 บุคลากรย้ายเข้า – ออกบ่อย
- 1.4 ครูมีการเตรียมการสอนน้อย
- 1.5 ครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสอน
- 1.6 ครูไม่สนใจการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- 1.7 ครูไม่มีเทคนิคการอ่าน การเล่าเรื่อง

2. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนตามความคิดเห็นของครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

- 2.1 ปัญหาทางภาษา ความเข้าใจความหมายในภาษาไทยยังอ่อนในบางท้องถิ่น
- 2.2 นักเรียนบางคนไม่ตั้งใจฟัง
- 2.3 เรื่องยาวเกินไปสำหรับเด็ก ป.2 ค่ายากเกินไป
- 2.4 นักเรียนบางคนมีระยะความสนใจสั้น ไม่ค่อยมีสมาธิในการฟัง
- 2.5 นักเรียนส่วนมากอยากอ่านเองมากกว่าการฟังครูเล่า
- 2.6 นักเรียนจะขาดความสนใจ ถ้าใช้เวลาอ่านยาวเกินไป
- 2.7 เด็กมีความแตกต่างทางสติปัญญาทำให้การเรียนรู้ต่างกัน รับรู้เรื่องราวที่ครูเล่าไม่พร้อมกัน

2.8 นักเรียนจำเรื่องไม่ค่อยได้

ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

- 2.9 นักเรียนขาดเรียน
- 2.10 นักเรียนอ่านหนังสือช้า
- 2.11 นักเรียนไม่เข้าใจความหมายของคำภาษาไทย แปลไม่ออก
- 2.12 ความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนบางคนจับใจความไม่ได้
- 2.13 เด็กขาดทักษะการฟัง

3. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2

3.1 การฟัง นักเรียนได้ฟังปีละ 2 เรื่องเท่านั้น เรื่องการเขียนหนังสือเป็นเรื่องนักเรียนเขียนหนังสือไม่ค่อยได้

3.2 สื่อมีขนาดเล็กไม่เหมาะกับนักเรียนที่มีจำนวนมาก ๆ (20 คนขึ้นไป)

3.3 ห้องเรียนไม่มีที่ว่างพอกับการปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีจำนวนมาก (48 คน)
(การจัดให้นั่งแบบครึ่งวงกลมค่อนข้างยาก)

3.4 เรื่องที่ให้มาไม่เหมาะกับท้องถิ่น

3.5 เรื่องยาวเกินไป

ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

3.6 งบประมาณสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์มีน้อย

3.7 สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

3.8 ห้องเรียนแออัด

3.9 หนังสือประกอบการสอนมีน้อย

ผลการประมวลปัญหาในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นที่ 1
ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ

1. ครูขาดทักษะการเล่าเรื่อง จึงเล่าเรื่องอย่างไม่มีชีวิตชีวา ยังคงใช้การอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง และบางคนเล่าเรื่องไม่เข้าใจ

2. ครูเคยชินต่อการสอนแบบกรมวิชาการ

3. ครูบางคนเพิ่งย้ายเข้ามาใหม่ จึงไม่รู้จักวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

4. นักเรียนไม่รู้ภาษาไทยและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

5. บางโรงเรียนหนังสือภาพไม่มี ขาด และหาซื้อไม่ได้

ผลการประมวลปัญหาในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นที่ 1 ตาม
ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์จังหวัด ปรางค์ดังนี้

1. ครูขาดทักษะการเล่าเรื่อง

2. ครูไม่สามารถใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด

3. ครูไม่สามารถเสริมต่อความรู้ให้นักเรียน

4. ครูพยายามให้นักเรียนท่องจำคำทุกคำ

คอมพิวเตอร์ในวงการศึกษา

ในวงการศึกษานั้น คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาททางด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ด้วยเหตุผลว่าคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์การศึกษาที่มีขีดความสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการเรียนการ

สอนที่มีรูปแบบซับซ้อน และการเรียนรู้แบบรายบุคคลได้ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถ และสติปัญญาได้อย่างเต็มสมรรถนะของแต่ละคน (นงนุช วรรณวาทะ, 2535, หน้า 19)

ปัจจุบันประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาสูงมากขึ้น โดยที่สามารถใช้ร่วมกับสื่ออื่น ๆ ได้หลากหลาย เช่น กล้องดิจิทัล วิดีทัศน์ เครื่องเสียง โทรทัศน์ ช่วยให้สามารถนำเสนอภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวมทั้งภาพจากวีดิทัศน์ สามารถนำเสนอด้วยภาพและเสียงในลักษณะสื่อประสม ที่รู้จักกันในชื่อว่าคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย (computer multimedia)

คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย (computer multimedia) เป็นสื่อที่สามารถนำมาใช้สอนรายบุคคลได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอหลายรูปแบบ เช่น ตัวอักษร ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพจากวีดิทัศน์ เสียงดนตรีประกอบ เพื่อสร้างบรรยากาศสมจริงและน่าสนใจ เสียงบรรยายประกอบด้วยการนำเสนอเนื้อหา ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ตามความสามารถและพื้นฐานความรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน โดยที่เนื้อหาวิชาแบบฝึกหัด และการทดสอบจะถูกพัฒนาขึ้นในรูปของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะเรียนจากคอมพิวเตอร์ ตลอดจนถามคำถามรับคำตอบจากผู้เรียน ตรวจคำตอบและแสดงผลการเรียนในรูปของข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ให้แก่ผู้เรียนด้วย (ชินษฐา ชวนนท์, 2532, หน้า 8)

การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งานด้านการศึกษา มีอย่างมากมาย ถนอมพร เลหาจรัสแสง (2541, หน้า 4-7) ได้แบ่งลักษณะการนำคอมพิวเตอร์เข้ามามีใช้ในการศึกษาออกเป็น 5 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. คอมพิวเตอร์กับการบริหาร โดยใช้ในฝ่ายธุรการ ช่วยงานประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ เช่น การทำทะเบียนประวัติครู นักเรียน การจ่ายเงินเดือน ทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ ฯลฯ

2. คอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอน สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

- 2.1 คอมพิวเตอร์กับการจัดการสอนทั่ว ๆ ไป คือ การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บสถิติต่าง ๆ เช่น การเก็บสถิติของนักเรียนที่เข้ามาเรียน ผลการสอบ

- 2.2 คอมพิวเตอร์กับการจัดการสอนทางคอมพิวเตอร์ คือการใช้คอมพิวเตอร์ในการสร้างระบบการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ และความต้องการของผู้เรียน เช่น จำนวนครั้งที่เข้ามาใช้ระบบ ระยะเวลาในการใช้ ผลการสอบของผู้เรียน

3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นการนำคอมพิวเตอร์เข้ามามีในการนำเสนอการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์ โดยที่คอมพิวเตอร์จะทำการนำเสนอบทเรียนแทนผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตัวเอง

4. คอมพิวเตอร์กับอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการนำเสนอเนื้อหา (presentation) การสร้างสื่อการสอน และการสร้างฐานข้อมูลต่าง ๆ

5. คอมพิวเตอร์กับการติดต่อสื่อสารและการค้นหาข้อมูล โดยการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกันเป็นเครือข่าย โดยเฉพาะการเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารต่าง ๆ ได้

การนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะทำให้การเรียนการสอนมีปฏิสัมพันธ์กันได้ในระหว่างผู้เรียนกับคอมพิวเตอร์ และขณะนี้มีการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนกันอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย โดยแต่ละบทเรียนจะมีตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว รวมทั้งเสียงประกอบ ทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยไม่รู้สึกลำบากหน่าย (กิตานันท์ มลิทอง, 2535)

โรบินสัน (Robinson, 1985 อ้างถึงใน อัมพิกา โกมณเทียร, 2540, หน้า 2) ได้กล่าวว่า คอมพิวเตอร์สามารถรวมรูปแบบของโปรแกรมการเรียนรายบุคคลและช่วยฝึกประสบการณ์การอ่านด้วย กิจกรรมที่กำหนดวิธีฝึกทักษะการอ่าน เช่น วิธีสอนอ่านแบบโคลซ วิธีอ่านแบบเรียงอันดับ ดูซาสเทล (Duchastel, 1988 อ้างถึงใน อัมพิกา โกมณเทียร, 2540, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่านบนจอคอมพิวเตอร์เป็นที่ดึงดูดความสนใจในการอ่าน และการเสนอเนื้อหา ยังเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและเนื้อหาด้วย และ สุกีร์ รอดโพธิ์ทอง (2532, หน้า 39-45) ได้เปรียบเทียบการอ่านจากจอคอมพิวเตอร์มีข้อได้เปรียบกว่าการอ่านจากสิ่งพิมพ์หรือหนังสือดังนี้

1. ด้านสีเส้น คอมพิวเตอร์สามารถแสดงสีบนจอได้หลายสีและหลายลักษณะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และช่วยความคงทนในการจำ
2. ด้านเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถกำหนดให้มีเสียงเป็นสิ่งเร้าช่วยเพิ่มความสนใจของผู้อ่าน และเป็นข้อมูลย้อนกลับได้เช่นกัน
3. ด้านกราฟิก เสนอภาพและข้อความให้เกิดความเคลื่อนไหวได้
4. ด้านกิจกรรมร่วม การอ่านจากจอคอมพิวเตอร์เป็นการติดต่อระหว่างผู้อ่านกับคอมพิวเตอร์ ผู้อ่านมีโอกาสมีส่วนร่วมโดยการเลือกตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็น

จะเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์นั้นมีบทบาทอย่างมากในวงการศึกษา ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นสื่อการสอนที่ดี สามารถดึงดูดความสนใจ ทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ห้องปฏิบัติการทางภาษา

ห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นห้องสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการนำเสนอด้วยภาพและเสียงระบบสื่อประสม (multimedia) หรือเป็นแหล่งความรู้ที่ให้บริการได้ทั้งภาพและเสียง ด้วยระบบสื่อประสม สามารถให้บริการได้รายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม มีลักษณะเป็นห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์และวิชาต่าง ๆ ทุกระดับ ประกอบด้วย ครุภัณฑ์และอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นวีดิทัศน์ โทรทัศน์ ชุดเครื่องเสียง ชุดหูฟัง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 10)

ห้องปฏิบัติการทางภาษา มีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นห้องปฏิบัติการทางภาษา และสามารถใช้เป็นห้องที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ทุกกลุ่มประสบการณ์ เนื่องจากเป็นห้องที่มีสื่อประสมหลายชนิด และซอฟต์แวร์ (software) ต่าง ๆ
2. ความสามารถเชื่อมต่อกับอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมเครือข่ายสากล (internet) เพื่อใช้ในการเรียนการสอนได้
3. สามารถใช้เป็นห้องประชุม อบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการทางภาษาได้

สถานที่ตั้งห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางภาษา ควรตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อม ดังต่อไปนี้

1. ควรตั้งอยู่ใกล้กับห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าอย่างสะดวก
2. ควรเป็นห้องที่แสงแดดไม่สามารถส่องถึง และอากาศไม่ร้อน
3. ควรอยู่บริเวณชั้นบนของอาคารเพื่อป้องกันการโจรกรรมเนื่องจากอุปกรณ์มีราคา

สูง

4. ควรเป็นห้องที่อยู่ในบริเวณที่สงบเงียบ ไม่มีเสียงรบกวนอื่น ๆ มารบกวน

ลักษณะของห้องปฏิบัติการทางภาษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 14) ได้กำหนดครุภัณฑ์และอุปกรณ์อื่น ๆ ภายในห้องปฏิบัติการทางภาษา ดังนี้

เป็นห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มประสบการณ์ และวิชาต่าง ๆ ทุกระดับประกอบด้วย ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์อื่น ๆ ในระบบสื่อประสม ดังนี้

1. ชุดควบคุมรายการสอน ประกอบด้วยครุภัณฑ์ 4 รายการ

1.1 เครื่องควบคุมรายการ (master control) สามารถปฏิบัติงาน ได้ดังนี้

1.1.1 มีระบบใช้สัญญาณร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์มีเดีย เครื่องเล่น วีดิทัศน์แบบเล่นและบันทึกเทป และเครื่องเล่นเทปป้อนรายการ 2 เครื่อง สามารถส่งรายการสอน ได้ไม่น้อยกว่า 4 รายการ

1.1.2 สามารถส่งรายการสอนให้ผู้เรียนได้ไม่ต่ำกว่า 30 ที่นั่ง และสามารถ ขยายเพิ่มได้อีกไม่น้อยกว่า 18 ที่นั่ง

1.1.3 ผู้สอนสามารถสั่งการหรือสอดแทรกคำสั่งไปพร้อมกับรายการสอนได้

1.1.4 ผู้สอนสามารถควบคุมให้ผู้เรียนฟังรายการ และการสนทนาได้จาก สวิตช์ควบคุมประจำตำแหน่งของผู้เรียนในสวิตช์เดียวกัน

1.1.5 สามารถสั่งการหรือส่งรายการสอนหรือเสียงของผู้เรียนออกทางลำโพง ประจำห้องเรียนได้โดยใช้สวิตช์ควบคุม

1.1.6 มีสวิตช์ควบคุมการส่งรายการสอนให้แก่ักเรียน โดยในขณะที่หยุดส่ง รายการสอนให้ผู้เรียน ผู้สอนยังคงสามารถฟังรายการสอนได้ตามปกติ

1.1.7 ผู้สอนสามารถติดต่อกับผู้เรียนทั้งหมด หรือเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคลได้ โดยที่ผู้เรียนคนอื่นที่ไม่ได้ร่วมสนทนาจะยังคงรับฟังรายการสอนได้ตามปกติ

1.1.8 มีสวิตช์ควบคุมให้ผู้สอนสามารถจัดให้ผู้เรียนจับคู่สนทนาได้

1.1.9 สามารถตรวจสอบฟังเสียงของผู้เรียนได้โดยผู้เรียนไม่รู้ตัว

1.1.10 มีเครื่องขยายเสียงอยู่ภายในเครื่องควบคุมสำหรับส่งรายการสอนออก ทางลำโพงประจำห้อง

1.2 เครื่องเล่นเทปป้อนรายการ (master tape)

1.3 โต๊ะวางเครื่องควบคุมรายการสอน พร้อมเก้าอี้

1.4 เครื่องจ่ายกระแสไฟฟ้า

2. เครื่องเสียงของผู้เรียน (power supply)

3. ชุดหูฟังพร้อมไมโครโฟน (hearing unit)

4. โต๊ะควบคุมผู้เรียนพร้อมเก้าอี้ (booth control unit)

5. คอมพิวเตอร์มีเดีย (multimedia computer)

6. ลำโพงประจำห้องเรียน (room speaker)

7. โทรทัศน์สี 25 นิ้ว

8. เครื่องเล่นเทปแบบเล่นและแบบบันทึกเทป

9. อุปกรณ์ไฟฟ้าและสายสัญญาณ

เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

เป้าหมาย มุ่งให้ ผู้บริหาร คณะกรรมการ ครูผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้โดยตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. ใช้สอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน โดยครูสามารถใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาในการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะ การฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาอังกฤษจากสำเนียงของผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่
2. ใช้สอนภาษาไทยให้กับนักเรียน โดยครูสามารถใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาในการจัดกิจกรรม จัดประสบการณ์ให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังและพูดภาษาไทยได้ดีกว่าเดิม
3. ใช้เป็นห้องเล่นรายการที่บันทึกไว้ในเทปโทรทัศน์ แผ่น cd rom แผ่น video cd แผ่น audio และแผ่น photo cd
4. ใช้ในการสอนวิชาอื่น ๆ ที่มีคุณภาพทุกกลุ่มประสบการณ์
5. สามารถเชื่อมต่อกับระบบ internet ได้ และใช้ผลิตสื่อการสอนประเภท computer multimedia เพื่อการเรียนการสอน หรือ presentation program ได้

กล่าวกันว่าห้องปฏิบัติการทางภาษาเป็นการเปิดโลกการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเพลิดเพลินและพึงใจผู้เรียนจะตื่นตาไปกับภาพและเสียงที่เร้าใจ ที่ปรากฏขึ้นบนจอโทรทัศน์ขนาด 25 นิ้ว ที่ปล่อยสัญญาณจากเครื่องเล่นวีดิทัศน์ ทำให้สนใจติดตามเรียนรู้บทเรียนของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างเพลิดเพลิน ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อคุณครูเปิดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฉายภาพขึ้นบนจอบ้าง ผู้เรียนรู้สึกยินดีที่ได้รับการท้าทายจากตัวการ์ตูนในเรื่อง จากนั้นผู้เรียนต่างเริ่มสนุกสนานกับการร่วมกันโต้ตอบกับบทเรียนที่น่าอัศจรรย์ของเครื่องคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เมื่อถึงเวลาฝึกทักษะการอ่าน การพูด หรือขับร้อง ผู้เรียนจะได้ฟังต้นแบบที่ถูกต้องสมบูรณ์แบบ แล้วออกเสียงตามต้นแบบ ฟังเปรียบเทียบพร้อมไปกับคำแนะนำของคุณครู สักครูก็จะสามารถพูดหรือขับร้องได้ดี และถูกต้องเหมือนต้นแบบอย่างน่าภูมิใจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า)

การใช้สื่อการสอนในห้องปฏิบัติการทางภาษานั้น จะช่วยให้การสอนมีความชัดเจนขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2519, หน้า 143) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า เป็นอุปกรณ์การสอน หรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ เทป ภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นเสียง บัตรคำ บัตรภาพ และรวมไปถึงกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงละครสั้น การใช้เพลง บทบาทสมมติ เข้ามาช่วยสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูประหยัดเวลาและแรงงาน

ศรีวิทย์ สุวรรณกิติ (2522, หน้า 192 – 194) ได้กล่าวถึงประเภทของสื่อการสอนที่เป็นห้องปฏิบัติการทางภาษาว่า เป็นสื่อการสอนที่มีราคาแพงแต่ได้ประโยชน์คุ้มค่า แต่ต้องขึ้นอยู่กับการจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยเรียนและระดับของผู้เรียน ด้วยเนื้อหาที่ใช้ในห้องปฏิบัติการทางภาษา ต้องเป็นสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วจากในห้องเรียน การฟังและพูดในห้องปฏิบัติการทางภาษาเป็นการช่วยเสริมบทเรียนนั้น ๆ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองมากยิ่งขึ้น

ไทยยศ เรืองสุวรรณ (2533, หน้า 81) ได้ให้ความหมายของสื่อ (media) หมายถึง ตัวกลาง หรือ ระหว่าง (between) ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของการสื่อสาร สื่อจะหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นพาหนะนำความรู้ หรือสารสนเทศ (information) ระหว่างผู้สื่อกับผู้รับ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ รูปภาพ วัสดุฉาย สิ่งพิมพ์ และอื่น ๆ ซึ่งเมื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนแล้วจึงเรียกว่า เป็นสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนทำหน้าที่เป็นพาหนะนำความรู้ หรือสาร (message) ไปสู่ผู้เรียนในระหว่างที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าห้องปฏิบัติการทางภาษานั้นมีประโยชน์มากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนด้วยการนำเสนอด้วยภาพและเสียงในระบบสื่อประสม สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกกลุ่มประสบการณ์และวิชาต่าง ๆ ทุกระดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

มัลลิกา ภักดิ์นคร (2531, หน้า 104 – 110) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดโคกพรมตั้งตรงจิตร 7 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 50 คน ปรากฏว่า

นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่าน มีความสามารถในการเขียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

สุทธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531, หน้า 108) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้รับการสอนแบบประสบการณ์ทางภาษากับแบบปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนคำสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เหมือนกัน ส่วนความคงทนในการจำนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จรัสศรี กิจบุญญิตอนันต์ (2532, หน้า 96 – 98) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำและทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่าการสอนแบบปกติ และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่า สำหรับการเขียนคำของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

แก้วตา ยศอิ (2536, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของการสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าครูส่วนใหญ่คัดเลือกวัสดุประสงค์จากคู่มือครู และคัดเลือกกิจกรรมจากคู่มือแนวการจัดการ กิจกรรมการสอน ทั้งการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนของกรมวิชาการ ปัญหาที่พบคือ การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล หนังสือมีคำศัพท์ยาก และเนื้อเรื่องยาวเกินไป มีปัญหาในชั้นการสอนที่ 1 2 3 และ 5 และครูมีความคิดเห็นว่าการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนมาก แต่ได้ผลคุ้มค่า

วจี มูลหงษ์ (2539, หน้า ค – ง) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในอำเภอดำรงมา จังหวัดน่าน โดยศึกษากับครูสอนภาษาไทยจำนวน 11 คน พบว่าในสภาพการสอน ครูส่วนใหญ่เตรียมการสอน จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการวัดผลและประเมินผล ใช้กิจกรรมที่หลากหลายและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด มีครูเพียง 1 คนที่สอนครบทั้ง 5 ขั้นตอน และมีการวัด และประเมินผลที่หลากหลาย ปัญหาคือคู่มือ ตำรา เอกสาร หนังสือเรียน อุปกรณ์ และสื่อการสอนไม่เพียงพอทั้งจำนวนโรงเรียนและนักเรียน ครูไม่ได้รับ

การอบรม ไม่เข้าใจเรื่องการเขียนแผนการสอนและการวัดประเมินผล ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ขาดงบประมาณสนับสนุน การคมนาคมและการขนส่งวัสดุอุปกรณ์ไม่สะดวก

งานวิจัยเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางภาษา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2532, หน้า 14) ได้ทำโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา โดยให้ห้องปฏิบัติการทางภาษาราคาถูก ในปีการศึกษา 2532 ผลการดำเนินงานพบว่า

1. นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในระยะการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 โรงเรียน ใน 10 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

2. นักเรียนที่มีความคิดเห็นที่ดีต่อการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน

งานวิจัยเกี่ยวกับการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นลักษณะคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยยกมาอ้างเพื่อให้ข้อดีของคอมพิวเตอร์ ดังนี้

วารี ลิขิตเจษฎา (2532, หน้า 101) ได้ทำการวิจัยผลของความเร็วในการเสนอเนื้อหาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงและต่ำ เมื่อเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีความเร็วในการเสนอเนื้อหาแบบปกติ และแบบช้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่างกัน เมื่อเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีความเร็วในการเสนอเนื้อหาต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

อุบลรัตน์ วัฒนวงศ์ (2539, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการใช้ตัวสะกด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การใช้ตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ผลการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักเรียนที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ส่วนใหญ่ชอบที่จะเรียนกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ และต้องการให้มีบทเรียนลักษณะนี้เพิ่มขึ้นอีก

กัลยา ไจบรรจง (2539, บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียช่วยสอนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เรื่องการหาร จากผลการวิจัย เมื่อนำไปใช้สอนเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า จำนวน 10 คน สามารถผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของการประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน พบว่า มีความพึงพอใจและเห็นด้วยกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และต้องการให้มีใช้ในรายวิชาอื่นๆอีก คิดเป็นร้อยละ 100

ณัชชา จงอรุระกิจ (2542, หน้า 72) ศึกษาพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องการพิมพ์สกรีน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนใหม่ได้ตลอดเวลา การนำเสนอบทเรียนมีความชัดเจน ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ง่ายและชัดเจนกว่าการสอนโดยปกติตนเอง

สมหทัย โกววิริยะกุล (2542, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียช่วยสอนเรื่องจักรวาลและอวกาศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผลการพัฒนาพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียช่วยสอนเรื่อง จักรวาลและอวกาศ มีประสิทธิภาพ 86.83/85.00 ซึ่งเป็นไปตามหรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สรุปว่า บทเรียนช่วยให้นักเรียนได้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน เฉลี่ยร้อยละ 86.83 และช่วยให้นักเรียนร้อยละ 85 ได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบไม่น้อยกว่า 19 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ใช้บทเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียช่วยสอนอยู่ในระดับดี

นิรันดร์ เปี่ยมวัฒนาทรัพย์ (2544, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเป็นสื่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการทดลองพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเป็นสื่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเฉลี่ย 86.38 / 89.35 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์

มัลติมีเดียเป็นสื่อสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟรายด์แมน (Friedman, 1974) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำบทเรียนโปรแกรม คอมพิวเตอร์ มาใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าในระยะแรกผู้เรียนจะมีปัญหาด้าน ความเข้าใจในบทเรียน แต่ต่อมาจะเข้าใจดีและรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้บทเรียนโปรแกรมทาง คอมพิวเตอร์ยังช่วยประหยัดเวลาเรียนไปได้อีก 3 – 4 สัปดาห์ ซึ่งถ้าใช้การเรียนแบบบรรยาย จะเสียเวลาประมาณ 6 – 8 สัปดาห์ แต่ถ้าใช้บทเรียนทางคอมพิวเตอร์จะเสียเวลาเพียง 3 – 4 สัปดาห์ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและคุณค่าของการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียน การสอนและทางการศึกษา

โค๊ท (Coates, 1987, p. 6098 – A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน ที่มีต่อคนที่พูดภาษาต่างประเทศ ในการเรียน English complement structures พบว่า การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีอิทธิพลในทางบวก ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถ ทำแบบทดสอบได้ดีกว่าผู้เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

คิง (King, 1985, p.1604-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน มัธยมด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองเรียนทักษะการอ่านและการ เขียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่าผลการเรียนภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกับกลุ่มควบคุมที่เรียน ด้วยวิธีปกติ ส่วนการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาคอมพิวเตอร์ศาสตร์ นักเรียนที่เรียนจากคอมพิวเตอร์จะมี ผลการเรียนรู้ดีกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาร์แซมเบอท์ (Arcsambeault, 1987, p. 291-A) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง การอ่านและคณิตศาสตร์ ด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และไม่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และ วัดความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้ในการเรียน ด้วยคอมพิวเตอร์ กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เกรด 3 – 5 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในกลุ่มที่เรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และกลุ่ม ผู้เรียนเกรด 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคอมพิวเตอร์ สูงกว่าเกรด 4 และเกรด 5 เวลาที่ใช้มี ความสัมพันธ์ในทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 3

โอทแมน (Othman, 1987, p. 542-A) ได้ทำการวิจัยศึกษาถึง ผลของการใช้ CAIV (computer – assisted interact video) ในการสอนการออกแบบ 2 มิติ ของนักศึกษาศิลปะ โดยศึกษาถึงประสิทธิภาพของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนปฏิสัมพันธ์วิดิทัศน์ ในการสอน ส่วนประกอบพื้นฐานของการออกแบบ โดยการวิจัยเชิงทดลองกับนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัย

รัฐอินิออยส์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ART 103 (visual elements) ซึ่งได้แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน และมีตัวแปรเวลา ควบคุมด้วยการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพดำเนินการ 3 ช่วง คือทดสอบก่อนเรียน การปฏิบัติ และทดสอบหลังเรียน ผลของการวิจัยพบว่า CAIV มีประสิทธิภาพส่งผลทางการเรียนรู้มากกว่าทเรียนแบบธรรมดาที่ใช้กัน

ไพค์ (Pike, 1989) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนต่อการใช้คอมพิวเตอร์ ในศิลปศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาประสบการณ์ทางศิลปะของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในการใช้คอมพิวเตอร์สร้างงานศิลปะ โดยการวิจัยเชิงทดลองกับนักเรียน 2 กลุ่ม ด้วยการสังเกต ตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์ การสนทนา การเขียนบทความ และการสร้างผลงานทางศิลปะโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ แมคอินทอช ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาให้ความสนใจในความสามารถ ทำงานของคอมพิวเตอร์ในการสร้างผลงานศิลปะ จากการสำรวจทดลองค้นพบความคิดใหม่ ๆ หรือเป็นบ่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับเครื่อง สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนประสบความสำเร็จสามารถหาประสบการณ์การใช้ ควบคุม และสร้างสรรค์ งานโดยคอมพิวเตอร์เหมือนกับการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ทั่ว ๆ ไป

แมคเอนดาร์เฟอร์ (Mcendarfer, 1989, p. 3441 – A) ทำการศึกษาระบบปฏิสัมพันธ์ สำหรับการเรียนการสอนทฤษฎีสี โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหา ประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์กราฟิกช่วยสอนทฤษฎีสี โดยสร้างรูปแบบที่มีปฏิสัมพันธ์กันใน เรื่องหลักการของทฤษฎีสี และการออกแบบเบื้องต้น เพื่อนำมาทดลองกับนักศึกษาในวิทยาลัย ผลพบว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องการใช้สีเพื่อสร้างงาน ศิลปะได้

ยัง (Young, 1997, p. 2985) วิจัยทดสอบเกี่ยวกับการใช้การสอนความเข้าใจโปรแกรม ซีดี – รอม ที่ใช้มัลติมีเดีย เพื่อการสอนคณิตศาสตร์เบื้องต้น สำหรับอาจารย์เพื่อใช้ทดสอบ นักเรียนก่อนการสอน สำหรับเตรียมการสอน ผลการใช้ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร สามารถ อธิบายให้เป็นที่เข้าใจและช่วยในการจำ เพิ่มทักษะในวิชาคณิตศาสตร์ได้ สื่อชนิดนี้เหมาะสำหรับ เป็นอุปกรณ์ช่วยในการเรียนการสอนได้

จากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสรุป ได้ว่า การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทำให้การเรียนภาษาไทยมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม จากรายงานการวิจัยพบว่าการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ก็มีปัญหาด้วยเช่นกัน และจากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางภาษาและ

คอมพิวเตอร์สรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เมื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะคุณลักษณะและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ในหลาย ๆ ด้าน ช่วยส่งเสริมสนับสนุน เราความสนใจในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมตอบสนองในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หากเทียบกับการสอนปกติ